

Grunnstønad

Referat fra medlemsmøte i avd Oslo/Akershus 28. april 1999 - der Harald Wessel-Berg fra Fylkestrygdekontoret i Oslo orienterte om Grunnstønad

Harald Wessel-Bergs presisering av at det hverken er han eller trygdekontorene som har laget reglene – er grei å ha in mente.

Trygdekontoret kan ikke endre reglene, de kan bare fatte vedtak etter sin tolkning av regelverket, som består av lovteksten, forskriftene, samt rundskriv og meldinger fra Rikstrygdeverket.

Om vi som enkeltpersoner eller organisasjon opplever at regelverket er urimelig, må det tas opp i henvendelse til Departementet og Rikstrygdeverket – men en kjappere måte kan være å stille et vel formulert spørsmål i Stortingets spørretime.

Loven

Norge fikk ny Folketrygdlov 1. mai 1997.

Kapittel 6 gjelder Grunnstønad og Hjelpstønad. Definisjonen er klarere nå enn i den gamle loven, men dette innebærer også en innskrenkning som har gjort at noen som kunne få Grunnstønad under den gamle loven, nå har mistet den.

Egenandeler og utgifter til legemidler gir f.eks. ikke lenger rett til Grunnstønad.

For å få innvilget Grunnstønad må det foreligge en sykdom, skade eller lyte, som er behandlet hensiktsmessig (pasienten må ikke nekte behandling), som har en varighet på mer enn to år og som forårsaker ekstrautgifter.

For å få Grunnstønad er det i 1999 satt en nedre grense på kr 6 000 pr år for disse ekstrautgiftene. Satsene for Grunnstønad er: sats 1) kr 6 036, sats 2) kr 9 204, sats 3) kr 12 096, sats 4) kr 17 808, sats 5) kr 24 144 og sats 6) kr 30 180. Det regnes som mest gunstig å starte med å søke om sats 1), og så heller søke om endring etterhvert som høyere ekstrautgifter kan dokumenteres.

Hvis en familie har flere barn med sykdom, skade eller lyte, som gjør at familien får ekstra utgifter som passer inn under reglene for Grunnstønad, kan de samlede utgiftene for alle barna til sammen danne grunnlag for Grunnstønad. Dette gjelder ikke for voksne i samme familie.

Grunnstønad er skattefri og utbetales månedlig. Etter at den nye loven kom i 1997 foretas det færre revurderinger av tidligere gitte Grunnstønader. Om så gjøres, så gjelder det helst unge og barn som kanskje kan vokse fra sin sykdom.

Ekstrautgifter

Ekstrautgifter er det sentrale ord! Det betyr at en har ekstra utgifter som friske ikke har.

Intensjonen er at Grunnstønnen skal hjelpe til, slik at den syke skal kunne føre et så normalt liv som mulig.

Etter den gamle loven dekket Grunnstønad veldig mye forskjellig. Dette er nå strammet inn, og det er satt opp en liste over aksepterte spesifiserte områder som forårsaker at trygdemedlemmet har nødvendige ekstrautgifter. Det viktigste punktet for oss i § 6-3 er *punkt e) "ved bruk av proteser, støttebandasjer og lignende"*:

Denne formuleringen "proteser, støttebandasjer og lignende" gjelder i utstrakt grad de med lymfødem som følge av brystkreftoperasjon. De har ikke bare merutgifter til kompresjonsstrømpe til arm/hånd, bandasjer og annet kompresjonsmaterieell, men også til spesial-bh, -badedrakt, -solliv. Disse spesial-plagg er alle vesentlig dyrere enn de plagg personer uten denne varige "lyten" kan klare seg med. Men det er bare *forskjellen* i pris mellom nødvendige spesialplagg til bruk når en har bryst-protese og prisen på tilsvarende vanlige plagg, som kan tas med i søknad om Grunnstønad.

Andre relevante punkter i § 6-3 som gjelder nødvendige ekstrautgifter er:

b) *"til transport, herunder drift av medlemmets bil"* (d.v.s. den som er medlem av Folketrygden): Om en er så dårlig til bens, at en ikke kan komme seg ut og rundt med offentlig transportmiddel, skal en likevel ha rett til å kunne handle og til å opprettholde en normal kontakt med venner, familie

fortsettes side 2

Grunnstønad

... referat fra medlemsmøte i avd Oslo/Akershus

... fortsatt fra side 1

og foreningsliv, – selv om en må bruke drosje for å gjøre det. Likeledes skal det aksepteres at man enkelte dager er dårligere enn andre dager, og derfor kanskje bare av og til har slike behov. Det er differansen mellom drosjekostnader og det offentlige transport ville koste – som er merkostnaden.

Og en må i søknaden anslå hvor mange slike transporter pr år som er nødvendige for å opprettholde en normal kontakt og for å fungere mest mulig normalt. Men her er det aldersgrense – behovet må ha oppstått før fylte 70 år! Det kan også gis Grunnstønad til drift av egen bil. Om man har fått bil fra Folketrygden, får man også Grunnstønad sats 3) til drift. Hva som skal til for å få bil, ble ikke tatt opp på møtet.

Å bruke drosje for å komme seg til og fra lege er derimot ikke noe argument for å få Grunnstønad. Slik transport krever henvisning fra lege, og merutgiftene føres på "Kvitteringskort for egenandeler i Norge" og refunderes deretter særskilt ved oppnådd Frikort.

d) "til nødvendig telefon, herunder mobiltelefon": Gjør sykdommen det vanskelig å opprettholde kontakt med venner og familie på grunn av avstand og bevegelsehemming, vil det kunne være berettiget å få ekstrautgifter til telefonisk kontakt med i beregningsgrunnlaget for søknaden. Det gjelder naturligvis kun ekstra kostnader ved fjernsamtaler som erstatning for den direkte kontakt som er umuliggjort pga sykdommen. Lovens intensjon er å forhindre isolasjon på grunn av sykdom.

g) "som følge av slitasje på klær og sengetøy": Slitasje på klær og sengetøy ut over det normale får lymfødempasienter av flere årsaker. Bandasjer og kompresjonsstrømper under klær sliter mer på tøyet og på sko enn bar hud og vanlige strømper. Merutgifter til anskaffelse av dette ekstra tøyet er den kostnaden som kan tas med i søknaden. I denne sammenheng er det derfor nødvendig også å vite hva en normalt sett ville ha brukt. Varte en bukse i 3 år før, men slites nå ut på 1 år – så har man klart en merutgift. Vides den ene skoen ut av bandasje på et lymfødem-ben og slites ut dobbelt

så fort som den andre skoen – så resulterer dette i en merutgift. Den nødvendige bruk av salve gjør kanskje at sengetøy og strømper må vaskes dobbelt så ofte som før, og dermed slites ut tilsvarende tidligere og må erstattes – nok en merutgift.

Søknad

Det er trygdekontorer i alle kommuner, i Oslo 21 kontorer. Og det er det enkelte kontor som fatter vedtak vedrørende søknader om Grunnstønad. Søknadsskjemaet for Grunnstønad har ikke avsatt nok plass til en skikkelig argumentasjon, bruk derfor tilleggsark. Vær realistisk og gå så detaljert til verks som mulig. Be fysioterapeuten om hjelp til spesifisering. Akkurat det kan de ofte bedre enn trygdekontoret – som for øvrig ellers har plikt til å hjelpe til med utfyllingen. Hvis søkeren ikke har tatt med nok opplysninger til at søknaden kan vurderes ordentlig, plikter trygdekontoret å stille utfyllende spørsmål. Det går også an å be om å få time hos en konsulent på trygdekontoret. De sitter med oversikt over alle rettigheter og kan hjelpe til med søknaden.

Når det gjelder § 6-3 e) "bruk av proteser, støttebandasjer og lignende" så er det i forskriftene spesifisert "kompresjonsmateriale fra Tyskland"! Vi må i søknaden passe på å holde oss til et språkbruk som stemmer overens med forskriftene – heller enn med lovteksten. Likeledes skal vi bruke ord som kompresjonsstrømper, kompresjonsstrømpebukser, kompresjonsarmstrømper etc – og ikke det mer diffuse ordet "støttestrømper" som alle jo kan ha godt av å bruke fra tid til annen men som ikke berettiger til Grunnstønad i seg selv.

Om vi ønsker å gjøre noe med den litt uheldige formuleringen "... fra Tyskland" i forskriftene – siden det jo faktisk finnes produsenter av kompresjonsplagg bl.a. i Sveits og England også – så er dette en sak som må tas opp med Rikstrygdeverket.

Hvis en trenger spesielle plagg pga lymfødem ikke bare i arm/ben men også i bryst, rygg etc. må en sørge for å få dette dokumentert av fysioterapeuten, slik at også disse merkostnadene kan bli godkjent i søknaden. Antall slike plagg pr

år må angis og også kunne forsvares.

Ta alltid vare på alle kvitteringer som kan ha relevans til en søknad om Grunnstønad. Og i forbindelse med en søknad gjelder det å kunne dokumentere behov – det er derfor fornuftig å anskaffe det en virkelig trenger: flere sett bandasjer, flere kompresjonsstrømper etc slik at en kan bytte ut rikelig og før det blir helt utslitt. Ta heller ta opp et lån om nødvendig, inntil søknaden er behandlet og stønaden kan utbetales.

I søknaden angir man når behovet oppsto. Og det er verd å merke seg at om Grunnstønad innvilges, blir den tildelt med tilbakevirkende kraft (maks. 3 mndr) fra søknadsdato – altså ikke fra vedtakets dato.

Hvis en har hatt én sats i Grunnstønaden og det oppstår en forverring som gir større utgifter, bør en søke om endret sats med én gang forverringen finner sted, og ikke vente – nettopp pga denne regelen om at stønaden (eller den endrede stønads-satsen) kun gis med 3 mndr tilbakevirkende kraft.

Særfradrag

På spørsmål om hvorvidt Grunnstønad også kan dekke ekstra utgifter til ekstra par sko fordi en fot med lymfødem eller en bandasjert fot kan være både ett og to nummer større enn den normale foten, eller til spesialsydd tøy fordi en arm eller et ben ikke går inn i normalstørrelser – syntes svaret å være at dette ikke hører inn under Grunnstønad, men under Folketrygdens kapittel 10, som gjelder folk med sterkt avvikende kroppsform, og at dette neppe var ment å gjelde lymfødem. Vi synes dette virker svært urimelig.

Det som i alle fall er sikkert er at slike ting kan tas med til fradrag på selvangivelsen under *Særfradrag 3.5.5 – merkostnader i forbindelse med sykdom*. Husk å få med en godt formulert legeerklæring som spesifiserer behovet for de spesielle klær og sko som gir ekstraomkostninger.

Hjelpestønad

Hjelpestønad er en annen mulig ytelse fra Folketrygden. Den gjelder imidlertid kun ekstraavgifter i forbindelse med tilsyn og pleie, ikke til dekning av hjelp i hjemmet slik det var mulighet for under den gamle loven.

Avslag og anke

Hvis søknaden blir avslått skal avslaget forklare hvorfor. Og begrunnelse for avslaget skal være med henvisning til paragraf. Alle avslag skal være individuelle. Ved avslag har man 6 ukers ankefrist.

Hvis du mener at søknaden din er avslått på feil grunnlag, gjelder det å få med mer informasjon, mer dokumentasjon for å gi et klarere bilde når du anker.

Ved en anke vil først det aktuelle trygdekontoret se på søknaden en gang til – og kan da eventuelt endre sitt vedtak ut fra de nye opplysningene som er knyttet til anken.

Hvis kontoret derimot står på sitt vedtak, blir ankesaken sendt videre til Fylkestygdekontoret. Fylkestygdekontoret vil ved behov innhente spesialistuttalelse.

På spørsmål fra salen om hvem som i lymfødemsammenheng oppfattes som spesialist ble det svart at det f.eks. kan være en lege ved Radiumhospitalet. Vi gjorde oppmerksom på at de ikke nødvendigvis kan oppfattes som spesialister i lymfødem – og spesielt ikke om det dreier seg om saker fra pasienter med primært lymfødem.

Dr. Petlund ble fra foreningen nevnt som den eneste reelle lymfødemspecialist i Norge.

Spørsmålet om hvem som er å betrakte som spesialister ved søknad om Grunnstønad ved lymfødem synes derfor ikke å være avklart fra Fylkestygdekontorets side.

Om Fylkestygdekontoret ikke gir deg medhold i anken, er Trygderetten neste ankeinstans!

Underbruk av Grunnstønad

Det er et klart underbruk av Grunnstønaden – dvs at det er flere som egentlig er berettiget men som ikke får, eller ikke får rett sats.

Dette kan være dels fordi det fremdeles på enkelte trygdekontor finnes saksbehandlere som betrakter trygdemidlene som egne penger som må beskyttes – i stedet for et rettmessig gode de skal hjelpe til med å fordele innenfor et regelverk.

Men kanskje oftere er det fordi den som søker ikke passer på å få med seg alt som er reelle merutgifter innen den rammen regelverket tillater. Eller kanskje søkeren bruker et upresist språk.

fortsettes side 4

Grunnstønad

... referat fra medlemsmøte i avd Oslo/Akershus

... fortsatt fra side 3

Eller legen eller fysioterapeuten ikke skriver en god og klar nok erklæring og ikke får med seg alt som rettmessig kan og skal brukes av argumentasjon i forhold til en søknad om Grunnstønad.

Så, skriv utfyllende, ta med alt – men husk stikkordet ”ekstra” i forbindelse med utgiftene. Bruk ikke bare de tre linjene skjemaet har til rådighet, legg ved så mange ark som nødvendig for å få med alt. Gjem alle kvitteringer, men legg bare ved kopier med søknaden. Om du ved første gangs søknad bare har kvittering for én strømpe, én hanske eller ett sett med bandasjer – så forklar at slike nødvendige kompresjonsplagg/materialer slites ut ved bruk og vask, at du både må ha noe å skifte med og at du må kunne bytte dem ut. Angi det nødvendige antall av hver type pr år. Her kan

fysioterapeuten eller kanskje også andre med lang erfaring med lymfødeme hjelpe deg.

Får du avslag kan det også være lurt å få hjelp til å formulere anken, – det er neppe tjenlig å skrive ”jeg anker”. Søk hjelp, og få med alle opplysninger!

Referent Tone Guettler

Etterskrift – august 2003

Satsene for Grunnstønad er pr 1. januar 2003:

Sats 1) kr 6 540 pr år – dvs 545 pr mnd

Sats 2) kr 9 996 pr år – dvs 833 pr mnd

Sats 3) kr 13 140 pr år – dvs 1 095 pr mnd

Sats 4) kr 19 332 pr år – dvs 1 611 pr mnd

Sats 5) kr 26 208 pr år – dvs 2 184 pr mnd

Sats 6) kr 32 748 pr år – dvs 2 729 pr mnd

